

MINISTER EDUKACJI NARODOWEJ

Warszawa, 14 kwietnia 2015 r.

DZSE-WSPE.4035.97.2015.KT

Pan Ryszard Proksa
Przewodniczący Krajowej Sekcji Oświaty i Wychowania
NSZZ Solidarność

Szanowny Panie Przewodniczący

odpowiadając na pismo nr L.dz.KSOiW/58/2015 z 23 marca 2015 r., dotyczące organizowanych przez Ministerstwo Edukacji Narodowej konsultacji publicznych dotyczących opracowania koncepcji organizacji warunków kształcenia uczniów niepełnosprawnych, uprzejmie wyjaśniam.

Wychodząc naprzeciw oczekiwaniom społecznym, Ministerstwo Edukacji Narodowej prowadzi konsultacje publiczne, które mają na celu opracowanie nowej koncepcji edukacji uczniów niepełnosprawnych.

W pracach nad koncepcją wykorzystane zostaną rekomendacje różnych podmiotów działających na rzecz dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, zgłaszane m. in. w czasie trwających konsultacji publicznych oraz przygotowane przez Ministerstwo Edukacji Narodowej badania ankietowe dotyczące organizacji kształcenia specjalnego. Efektem ww. prac będzie raport, w którym zostaną zebrane propozycje zmian w przepisach dotyczących kształcenia uczniów niepełnosprawnych, zgłaszane w trakcie konsultacji.

Ankieta, będąca jedną z metod prowadzenia konsultacji publicznych, służyła zebraniu uwag i informacji od ankietowanych. Większość pytań ankietowych dotyczyła organizacji kształcenia uczniów niepełnosprawnych, w tym znajomości obowiązujących obecnie regulacji w zakresie m. in: obowiązków organów prowadzących przedszkola, szkoły i placówki, do których uczęszczają uczniowie niepełnosprawni oraz obowiązków tych przedszkoli, szkół i placówek. Ocenie poddano również istniejące w obecnym stanie prawnym ułatwienia i wsparcie dla uczniów niepełnosprawnych. Nie była tendencyjna, gdyż obejmowała kształcenie we wszystkich możliwych obecnie formach.

Należy zauważyć, że w obecnym stanie prawnym rozwiązania dotyczące organizacji kształcenia specjalnego są w dużej mierze analogiczne dla szkół

ogólnodostępnych, integracyjnych i specjalnych. Przepisy ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty¹, umożliwiają organizację kształcenia i wychowania dzieci i młodzieży w zróżnicowanych formach zapewniających im realizację obowiązku rocznego przygotowania przedszkolnego, obowiązku szkolnego oraz obowiązku nauki. Przepisy art. 1 ustawy w sposób jednoznaczny wskazują, że system oświaty zapewnia dostosowanie treści, metod i organizacji nauczania do możliwości psychofizycznych uczniów, a także możliwość korzystania z pomocy psychologiczno-pedagogicznej i specjalnych form pracy dydaktycznej oraz możliwość pobierania nauki we wszystkich typach szkół przez dzieci i młodzież niepełnosprawną, zgodnie z indywidualnymi potrzebami rozwojowymi i edukacyjnymi oraz predyspozycjami. Przepis ten wskazuje również, że system oświaty zapewnia opiekę nad uczniami niepełnosprawnymi przez umożliwienie zindywidualizowanego procesu kształcenia, form i programów nauczania oraz zajęć rewalidacyjnych. W zależności od rodzaju niepełnosprawności, w tym stopnia upośledzenia umysłowego, dzieciom i młodzieży niepełnosprawnym, organizuje się kształcenie i wychowanie, które stosownie do potrzeb umożliwia naukę w dostępnym dla nich zakresie, usprawnianie zaburzonych funkcji, rewalidację, oraz zapewnia specjalistyczną pomoc i opiekę. Oznacza to, że już w obecnym stanie prawnym uczniowie niepełnosprawni, niezależnie od miejsca kształcenia, mają prawo do kształcenia specjalnego dostosowanego do ich indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychicznych, w tym również do edukacji włączającej.

W aktualnym stanie prawnym uczniowie niepełnosprawni mogą się bowiem uczyć w każdym typie i rodzaju szkoły. Wybór miejsca kształcenia należy do rodziców/opiekunów prawnych dziecka. Obowiązek zapewnienia właściwych warunków do kształcenia dzieci niepełnosprawnych, w tym również w szkołach ogólnodostępnych, oraz realizacji zaleceń wskazanych w orzeczeniu o potrzebie kształcenia specjalnego, należy natomiast do dyrektora tej szkoły.

Polityka oświatowa państwa realizuje postanowienia Konwencji Praw Osób Niepełnosprawnych, w szczególności w odniesieniu do artykułu 24 tej Konwencji, który zobowiązuje państwa ratyfikujące Konwencję do zapewnienia edukacji włączającej na wszystkich szczeblach kształcenia². Działania podejmowane przez resort edukacji oraz jednostki systemu oświaty służą natomiast podnoszeniu jakości kształcenia wszystkich uczniów, w szczególności uczniów niepełnosprawnych.

Należy zauważyć, że w ostatnich latach konsekwentnie wdrażano przepisy służące podnoszeniu jakości kształcenia uczniów niepełnosprawnych, wskazujące na konieczność zapewnienia im zindywidualizowanego procesu kształcenia, dostosowanego do ich potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz zapewnienia im pomocy psychologiczno-pedagogicznej w każdym rodzaju szkoły. Zmiany przepisów w tym zakresie były każdorazowo kierowane do

¹ Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572, z późn. zm.).

² Ustawa o ratyfikacji Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych, sporządzonej w Nowym Jorku dnia 13 grudnia 2006 r. (Dz. U. poz. 882).

uzgodnień międzyresortowych i konsultacji publicznych, w tym również do zaopiniowania przez związki zawodowe. Ponadto w przepisach okołobudżetowych na rok 2015³ została uregulowana kwestia dotychczasowej dowolności w wydatkowaniu subwencji przez jednostki samorządu terytorialnego. Przepisy art. 32 ustawy z dnia 5 grudnia 2014 r. o zmianie niektórych ustaw w związku z realizacją ustawy budżetowej nakładają bowiem na jednostki samorządu terytorialnego obowiązek przeznaczenia na zadania związane ze stosowaniem specjalnej organizacji nauki i metod pracy dla dzieci i młodzieży, środków w wysokości nie niższej niż zostały na te zadania naliczone w części oświatowej subwencji ogólnej, w wyniku podziału tej części subwencji określonego w przepisach wydanych na podstawie art. 28 ust. 6 ustawy z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz. U. z 2014 r. poz. 1115, z późn. zm.).

Edukacja dzieci i młodzieży wymagających stosowania specjalnej organizacji nauki i metod pracy wymaga bowiem odpowiednio wyższych nakładów finansowych, co jest uwzględniane w algorytmie podziału części oświatowej subwencji ogólnej na dany rok poprzez system wag. Powyższe uregulowanie zobowiązuje jednostki samorządu terytorialnego do adekwatnego kierowania środkami otrzymanych z budżetu państwa na zadania związane z zapewnieniem specjalnej organizacji nauki i metod pracy.

Po opracowaniu wspomnianej wyżej koncepcji edukacji dzieci niepełnosprawnych, przygotowane zostaną projekty regulacji prawnych, w tym założeń do zmian w ustawie o systemie oświaty i aktów wykonawczych do ustawy, które zgodnie z zasadami procesu legislacyjnego, poddane zostaną uzgodnieniom międzyresortowym i konsultacjom publicznym. Będzie to zatem proces wydłużony w czasie, o czym pracownicy Ministerstwa Edukacji Narodowej informowali uczestników warsztatów.

Jednocześnie, w związku z wejściem w życie ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 357), minister do spraw oświaty i wychowania zobowiązany jest do wydania rozporządzenia na podstawie art. 71b ust.1, zmienionego art. 1 pkt 51 lit. d ww. ustawy o zmianie ustawy i niektórych innych ustaw. Przepisy ww. rozporządzenia muszą wejść w życie 1 września 2015 r., bowiem obecnie obowiązujące przepisy wydane na podstawie art. 71b ust. 7 pkt 2 i 3 z tym dniem, z mocy ustawy, przestaną obowiązywać. Niezależnie zatem od prowadzonych obecnie wspomnianych wyżej konsultacji publicznych, Ministerstwo Edukacji Narodowej przygotowuje nowe rozporządzenie, które zastąpi obecnie obowiązujące rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 17 listopada 2010 r.:

- w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych oraz niedostosowanych społecznie w specjalnych przedszkolach, szkołach i oddziałach oraz w ośrodkach (Dz. U. z 2014 r. poz. 392)

³ Ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o zmianie niektórych ustaw w związku z realizacją ustawy budżetowej (Dz. U. poz. 1877).

oraz

- w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych oraz niedostosowanych społecznie w przedszkolach, szkołach i oddziałach ogólnodostępnych lub integracyjnych (Dz. U. z 2014 r. poz. 414).

O tym również pracownicy Ministerstwa Edukacji Narodowej informowali uczestników warsztatów.

Ministerstwo Edukacji Narodowej podejmuje szereg działań na rzecz urzeczywistniania postanowień Konwencji Praw Osób Niepełnosprawnych, w szczególności artykułu 24 tej Konwencji. Przyspieszeniu i usprawnieniu tego procesu służą również wprowadzane od 2010 r. zmiany prawne, mające na celu bardziej efektywną, zindywidualizowaną pomoc, w szczególności dzieciom i młodzieży niepełnosprawnym kształcącym się w szkołach ogólnodostępnych. Wprowadzane zmiany nie mają jednak na celu likwidowania szkół specjalnych.

Należy zauważyć, że kształcenie uczniów niepełnosprawnych w szkołach ogólnodostępnych należało do jednego z głównych kierunków polityki oświatowej państwa w roku szkolnym 2013/2014. W roku szkolnym 2014/2015 realizowany jest kierunek polityki oświatowej państwa pn. „Edukacja włączająca uczniów niepełnosprawnych”. Określony przez Ministra Edukacji Narodowej kierunek zobowiązywał jednostki systemu oświaty do zintensyfikowania działań w ww. obszarze m. in. poprzez rozwijanie wiedzy i umiejętności kadry pracującej z uczniami z niepełnosprawnościami i promowanie idei włączenia społecznego. Problematyka kształcenia uczniów niepełnosprawnych jest obecna w tematyce prowadzonych kontroli w ramach sprawowanego nadzoru pedagogicznego. Wspieranie szkół przez kuratoria oświaty w zakresie doskonalenia nauczycieli pracujących z uczniami niepełnosprawnymi jest jedną z form realizacji kierunków polityki oświatowej państwa.

Z wyrazami szacunku

Z upoważnienia
MINISTRA EDUKACJI NARODOWEJ
Tadeusz Sławecki
Sekretarz Stanu

